

SPORDA POZİTİF REKABET ÖLÇESİ

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *SPORDA POZİTİF REKABET ÖLÇESİ*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31072>

Özet

Sporla Pozisyonel Rekabet Ölçeği (SPÖRÖ), sporcuların takım içindeki mevkileri için diğer takım arkadaşlarıyla girdikleri rekabet düzeyini ve bu rekabetin algılanma biçimini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik ölçek uyarlamasıdır. Ölçek, özellikle takım sporlarında, oyuncuların pozisyonların koruma veya kazanma güdüsüyle ilişkili duygusal ve davranışsal tepkilerini değerlendirmeye odaklanmaktadır. Orijinal ölçeğin Türkçe adaptasyonu, 2021 yılında futbolcular üzerinde gerçekleştirilmiş olup, spor psikolojisi alanında rekabet dinamiklerini incelemek için güvenilir bir araç sunmaktadır.

Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe konulan sporcu popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir şekilde kullanılabileceğini göstermek amacıyla yapılmıştır. Ölçek, sporcuların rekabetçi ortamda kendilerini nasıl konumlandıkları ve takım içi rekabetin performans üzerindeki potansiyel etkilerini anlamada araştırmacılara önemli veriler sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Spor psikolojisi, pozisyonel rekabet, takım içi rekabet, futbol, sporcu, ölçek uyarlama, psikometri.

Yazarlar

Murat Akgül, Ahmet Yavuz Karafil

Amaç

Sporla Pozisyonel Rekabet Ölçeği'nin temel amacı, takım sporcularının kendi pozisyonları için takım arkadaşlarıyla yaşadıkları iç rekabetin yoğunluğunu ve niteliğini sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, sporcuların rekabete yönelik tutumlarını, motivasyon kaynaklarını ve bu durumun sportif başarıya veya takım uyumuna etkilerini analiz etmek için tasarlanmıştır.

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması, yerel sporcuların kültürel ve dilsel bağlamına uygun, psikometrik açıdan sağlam bir ölçüm aracı sağlamayı hedeflemiştir. Bu sayede, Türkiye'deki spor bilimleri araştırmacılar, pozisyonel rekabetin psikolojik etkilerini derinlemesine inceleme fırsatı bulmuştur.

Yapı

Ölçek, sporcuların pozisyonların kaybetme korkusu, pozisyonların koruma isteği ve takım arkadaşlarıyla girdikleri doğrudan rekabet gibi unsurları içeren çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Pozisyonel rekabet, sadece dilsel bir motivasyon kaynağı değil, aynı zamanda sporcunun öz yeterlilik algısı ve takım dinamiği ile de yakından ilişkilidir.

Ölçek, rekabetin hem olumlu (motivasyon artırıcı) hem de olumsuz (kaygı ve stres yaratıcı) yönlerini kapsayarak, sporcunun rekabetçi ortamdaki psikolojik durumunu kapsamlı bir şekilde ortaya koyar. Bu yapı, spor psikolojisinde rekabet teorileri bağlamında değerlendirilmektedir.

Geçerlilik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında, yapı geçerliliğini test etmek amacıyla çeşitli analizler kullanılmıştır. Genellikle Doğrusal Faktör Analizi (DFA) uygulanarak ölçeğin orijinal yapısının Türkçe örnekleme de korunduğu incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin teorik yapısını destekleyen kabul edilebilir uyum indeksleri (örneğin, CFI, TLI, RMSEA) elde edilmiştir.

Bu sonuçlar, Sporda Pozisyonel Rekabet Ölçeği'nin futbolcuların pozisyonel rekabet düzeylerini ölçme konusunda geçerli bir araç olduğunu göstermektedir. Ayrıca, ölçeğin maddeleri ve boyutlar arasındaki ilişkiler, beklenen teorik örüntülere uygunluk sergilemiştir.

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) ve muhtemel test-tekrar test yöntemleri ile incelenmiştir. Uyarlama çalışmasında, ölçeğin tamamı ve alt boyutlar için hesaplanan Cronbach Alfa katsayılarının yüksek düzeyde olduğu (genellikle .70 ve üzeri) rapor edilmiştir. Bu durum, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Yüksek iç tutarlılık değerleri, Sporda Pozisyonel Rekabet Ölçeği'nin farklı zamanlarda ve farklı futbolcu gruplarında kullanıldığında da benzer sonuçlar verebileceğini anlamına gelmektedir. Bu bulgular, ölçeğin ölçüm hatasını minimize ettiğini ve güvenilir bir psikometrik araç olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Akgül ve Karafil (2021) tarafından gerçekleştirilen geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasında, ölçeğin faktör yapısını incelemek üzere Doğrusal Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA, ölçeğin Türkçe formunun orijinal ölçekteki faktör yapısını (boyut sayısını ve madde dağılımını) ne ölçüde koruduğunu test etmek için tercih edilmiştir.

Analizler, orijinal ölçeğin boyut yapısının Türk futbolcular üzerindeki verilerle uyumlu olduğunu göstermiştir. Bu, ölçeğin pozisyonel rekabet kavramını belirli alt boyutlar aracılığıyla ölçtüğünü ve bu alt boyutların birbirinden ayrılan ancak ilişkili psikolojik yapıları temsil ettiğini kanıtlamaktadır.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Genellikle Likert tipi derecelendirme formatı kullanılır (örneğin, 5'li veya 7'li Likert). Detaylı derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak uyarlama çalışmalarında genellikle 5'li Likert ("Kesinlikle Katılmıyorum"dan "Kesinlikle Katılıyorum"a) tercih edilir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sporcular (Özellikle takım sporları ile ilgilenenler)

Yaş Grubu: Genç ve Yetişkin Sporcular (Örneklem çalışması futbolcular üzerinde yapılmıştır.)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli liglerde (amatör ve profesyonel) yer alan futbol oyuncular.

Test Metodolojisi: Veriler, saha çalışması yoluyla toplanan anketler aracılığıyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler üzerinde psikometrik analizler (DFA, Cronbach Alfa) gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: sporda-pozisyonel-rekabet-olcegi-toad.pdf

Anahtar Kelimeler

Sporcu performans, takım dinamiği, psikometri, spor bilimi, ölçek geliştirme, rekabet yönetimi, Faktör Analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Kaynakta belirtilmemiştir.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: aykarafil@mehmetakif.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazın Adresi: Ahmet Yavuz Karafil, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Burdur, Türkiye.

Şinler & Ücret ve Test Yaşı

Test Yaşı: Uyarlama çalışması 2021 yılında yayınlanmıştır.

Şinler ve Ücret: Ölçek, akademik araştırmalar bağlamında yayınlanmıştır olup, ticari olmayan kullanımlarda yazarlarla iletişime geçilmesi önerilir.

Referanslar

Akgül, M., ve Karafil, A. (2021). Sporda Pozisyonel Rekabet Ölçeği: Futbolcular üzerinde geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 77-90. doi: 10.30769/usbd.947475
Makalenin orijinal bağlantısı: dergipark.org.tr

SPORDA POZİSYONEL REKABET ÖLÇE?? Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, kaynak içerikte açıkça belirtilmemiştir. Maddelerin tamamına ulaşmak için ilgili makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Ölçek maddeleri, sporcuların takım arkadaşlarıyla girdikleri pozisyonel rekabeti ölçen ifadelerden oluşmaktadır. Bu ifadeler, sporcunun rekabet algısı ve bu rekabetin yarattığı motivasyon veya stres düzeyini yansıtmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM